

## נצח ישראל- פרק ס"ב / מקורות נוספים

1. בראשית רבה (פרשה צ"ח)

ויפל רכבו אָחור, יחזרו דְּבָרִים לְאַחֲרֵיהֶם, לְפִי שְׁהִיָּה יַעֲקֹב אָבִינוּ רוֹאֶה אוֹתוֹ וְסָבוּר בּוֹ שֶׁהוּא מְלֻךְ הַמְּשִׁיחַ, כִּינּוּן שְׂרָאָה אוֹתוֹ שְׁמַת, אָמַר אֵף זֶה מֵת (בראשית מט, יח): לִישׁוּעָתָךְ קוִיִּתִי ה'. אָמַר רַבִּי יַצְחָק הַכֵּל בְּקוּוּי, יְסוּרִין בְּקוּוּי, קְדָשֶׁת הַשֵּׁם בְּקוּוּי, זְכוּת אָבוֹת בְּקוּוּי, תַּאֲוֹתוֹ שֶׁל עוֹלָם הֵבֵא בְּקוּוּי.

2. רש"י (דברים ל', ג')

וְכַז ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׂבוֹתֶךָ. הִיָּה לוֹ לִכְתוּב וְהִסִּיב אֶת שְׂבוֹתֶךָ, כְּזוֹתֵנוּ לְמַדּוֹ מִכֹּאן, כְּזִכּוּל שֶׁהִסְכִּינָה שְׂרוּיָה עִם יִשְׂרָאֵל זְכָרָת גְלוּתָם, וְכַסְנַחֲלִין הַכְּתִיב גְלוּתָהּ לְעַלְמֵנוּ שֶׁהוּא יָסוּב עִמָּהֶם.

3. ערוך השולחן (אורח חיים, תר"ס, ב')

וְלִכֵּן אָמְרִים: "אֲנִי וְהוּ הוֹשִׁיעָה נְאֻ", שֶׁהֵם שְׁנֵי שְׁמוֹת מִשְׁם שֶׁל שְׁבַעִים וְשִׁתִּים, הַיִּצְאָה מִשְׁלוֹשָׁה פְּסוּקִים: "וַיִּסְעֵ", "וַיִּבְאֵ", "וַיִּטֵּ". וּבְחֲדוֹ בְּשְׁנֵי שְׁמוֹת אֵלּוּ עַל שֵׁם "וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה" וְעַל שֵׁם "וְהוּא אֲסוּר בְּאִזְקִים", שׁוּזָה מוֹרָה כְּבִיכּוּל כְּאֵלּוּ הוּא יִתְבָּרֵךְ בְּגוֹלָתוֹ. כְּמֵאֵמֶרם ז"ל: גְלוּ לְבַבֵּל שְׁכִינָה עִמָּהֶם, כְּדַכְּתִיב: "עֲמוּ אֲנִי בְּצָרָה".

4. שיר השירים רבה (פרשה ד', א')

רְאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זָהָב בְּלָה וְגִלְהָה עַל רֵאשִׁיָּהּ וְגו' וְשְׁנַיִם זַיִתִּים עֲלֶיהָ וְגו', תֵּרִין אָמוּרָאֵי חַד אָמַר גּוֹלָה, וְחַד אָמַר גּוֹאֲלָה, מֵאֵן דְּאָמַר גּוֹלָה, שְׁגִלוּ בְּבָבֶל וְגִלְתָּה שְׁכִינָה עִמָּהֶם. וְלִמָּאן דְּאָמַר גּוֹאֲלָה הוּא פְּרוּקָה, דְּכְתִיב (ישעיה מז, ד): גִּאֲלָנוּ ה' צְבָאוֹת שְׁמוֹ וְגו', אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹאִיל וְכָךְ בְּלָךְ יִפְהַ רְעִיתִי וּמוֹם אֵין בָּךְ.

5. עין א"ה (שבת ב', עמ' 44)

כֹּל מַה שֶׁהָהוּהוּ הוּא יוֹתֵר מְזוּקָק מִצַּד רוֹמְמוֹת מַעֲלָתוֹ שֶׁל הָאָדָם, כִּךָּ הוּא יוֹתֵר רְאוּי שֶׁהוּא בַעֲצָמוֹ יִהְיֶה הַבְּסִיס שֶׁל הַעֲתִיד. וְלֹא דִי יִסוּד הַעִיקָרִי שֶׁל הָהוּהוּ, כִּי אִם גַּם כֵּן כֹּל הַרְחַבּוֹתָיו, כֹּל הַנְּצַרְךָ לוֹ וְנִלּוּהוּ אֵלָיו, הַכֵּל יִכּוֹן לִהְיוֹת מוֹסֵד בְּנִין עַדִּי עַד, בְּלֹא הַעֲקָה וְלֹא דַחֲיִית הַפֶּסֶד וְהַקְּטִנָּה עַרְךָ הַעֲתִיד הַעוֹמֵד לִהְיוֹת הוֹלֵךְ וְגוֹדוֹל, הוֹלֵךְ וְקָדוֹשׁ לְעַד. הָהוּהוּ הַזֶּה גַּם כֵּן רַעֲנָן הוּא בְּאִישׁ תֵּם, בְּבַחֲרִיר שְׁבָאוֹת, הַמְּתַמֵּם אֶת הַסְּגוּלוֹת כּוֹלֵן לְבִנְיָן רֵם וְנִשְׂאָ, הַמְּלֵא חַיִּים שֶׁל קוֹדֶשׁ קְדָשִׁים בְּכֹל גִּמְרָם וּמִיִּלּוּאָם גַּם בְּהוּהוּ, כְּפִי הַצְּבִינָן שֶׁל הַעֲתִיד הַמְּתַעֲלָה בְּרוּם מַעֲלוֹתָיו, עַד שֶׁכֵּל הַנְּטַפֵּל עִם הָהוּהוּ הַנְּעֵלָה הַזֶּה הָרִי הוּא בַעֲרִכּוֹ וּמַעֲלָתוֹ, הוּא מִפְּלֵס נְתִיבּוֹ וְעוֹשֶׂה פַעּוֹלָתוֹ, חַיִּי שַׁעַה וְחַיִּי עוֹלָם לֹא יִתְפַּרְדּוּ. עַל כֵּן, שְׁפַחַת רַחֵל, בְּלֵהָהּ, הִיא לְקַחָהּ מְקוּמָהּ בְּאַמוּנָה אַחַר מִיתָתָהּ. מַעֲלָה זוֹ, לֹא הִיָּתָה יִכּוּלָה לְהַתְּכַנֵּס בְּכֹל עוֹזָה בְּלִבָּב רְאוּבֵן. עַרְךָ הָהוּהוּ הַמְּאִיר, הַעוֹמֵד לְרַכֵּס אֶת הַעֲתִיד אֵלָיו בְּהַתְּרַחְבוֹ בְּכֹל עַנְפָּיו, הִיָּה רְאוּי לִהְיוֹת צְפוּי רַק לְאַבְן יִשְׂרָאֵל, שְׁדוּמוֹת דִּיוֹקְנָה חֲקוּקָה בְּכִסָּא הַכְּבוֹד.